

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία

Β΄ Λυκείου

Θεματική ενότητα:

Σοφοκλέους, «Αντιγόνη», Πρόλογος: στ. 39 - 77

Τίτλος:

«Άνθρωποι, στάσεις, παραστάσεις»

Συγγραφή: ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΡΑΜΑΝΩΛΗΣ

Εφαρμογή: ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΡΑΜΑΝΩΛΗΣ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2013

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σεναρία και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας αρχαίας ελληνικής γλώσσας δευτεροβάθμιας: Λάμπρος Πόλκας,

Κοσμάς Τουλούμης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Άνθρωποι, στάσεις, παραστάσεις

Εφαρμογή σεναρίου

Παναγιώτης Καραμανώλης

Δημιουργία σεναρίου

Παναγιώτης Καραμανώλης

Διδακτικό αντικείμενο

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία

Τάξη

Β΄ Λυκείου

Χρονολογία

Οκτώβριος/ Νοέμβριος 2012

Σχολική μονάδα

Πρότυπο Πειραματικό Λύκειο Μυτιλήνης

Διδακτική / θεματική ενότητα

Σοφοκλέους, «Αντιγόνη»: Πρόλογος, στ. 39 - 77

Διαθεματικό

Ναι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

I. Φιλολογικής Ζώνης

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία

Νεοελληνική Γλώσσα

Νεοελληνική Λογοτεχνία

II. Άλλα γνωστικά αντικείμενα

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Θεατρολογία

Κοινωνιολογία

Πολιτική και Δίκαιο

Χρονική διάρκεια

8 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: εργαστήριο πληροφορικής.

II. Εικονικός χώρος: Wiki του μαθήματος (prlm.pbworks.com).

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Ο εκπαιδευτικός πρέπει να είναι αρκετά εξοικειωμένος με τις ΤΠΕ, ώστε να μπορεί να δημιουργήσει τον ψηφιακό χώρο εργασίας των μαθητών και να χειρίζεται με επάρκεια τα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα. Η σχολική μονάδα πρέπει να διαθέτει εργαστήριο υπολογιστών με τουλάχιστον δεκαπέντε τερματικά. Αν δεν επαρκούν τα τερματικά του σχολείου, μπορούν οι μαθητές να φέρνουν φορητούς Η/Υ από το σπίτι. Τέλος, οι μαθητές είναι απαραίτητο να μπορούν να χειρίζονται προγράμματα επεξεργασίας κειμένου και λογισμικά παρουσίασης, ενώ καλό είναι ορισμένοι από αυτούς να έχουν δεξιότητες δημιουργίας βίντεο. Όλοι οι μαθητές πρέπει να διαθέτουν σύνδεση με το διαδίκτυο στο σπίτι τους.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Το σενάριο στηρίζεται

Παναγιώτης Καραμανώλης: «Άνθρωποι, στάσεις και παραστάσεις», Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία, Β΄ Λυκείου, 2012

Το σενάριο αντλεί

-

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Όπως φαίνεται και από τον τίτλο του, το σενάριο, με αφορμή τους συγκεκριμένους στίχους του Προλόγου της «Αντιγόνης», επιδιώκει να φωτίσει διαφορετικές στάσεις ανθρώπων που αντιμετωπίζουν τις ίδιες καταστάσεις, τα κίνητρά τους, την κοινωνική θέση και την αναμενόμενη δράση των προσώπων, το ρόλο κοινωνικών φαινομένων όπως το δίκαιο, η θρησκεία και η πολιτική εξουσία. Στοχεύει, επίσης, στην ανάδειξη της θεατρικότητας του κειμένου και στην παραγωγή κριτικού λόγου εκ μέρους των μαθητών.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Προϋπόθεση για την αναμόρφωση του διδακτικού πλαισίου του μαθήματος της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας είναι η αλλαγή του παιδαγωγικού κλίματος και η ενεργός εμπλοκή των μαθητών στην προσέγγιση των κειμένων. Χρειάζεται συνεπώς να στοχεύσουμε (Τσάφος, 2004):

- Στη μετάβαση από την προσληπτική μάθηση και την παθητική αποδοχή στη διερεύνηση και τη διατύπωση προσωπικής άποψης από τους μαθητές.
- Στην ανάπτυξη αναγνωστικών στρατηγικών από τους μαθητές, που θα τους οδηγήσουν στην αυτόνομη παραγωγή νοήματος και παράλληλα θα τους επιτρέψουν να ενεργοποιούν σταδιακά απαιτητικές νοητικές λειτουργίες.

Οι παραπάνω στόχοι αποτελούν αιτήματα των κριτικών κυρίως παιδαγωγών που ορίζουν τη διδασκαλία «ως ένα επικοινωνιακό γεγονός, όπου εκπαιδευτικοί και μαθητές επιχειρούν να οργανώσουν και να διεξαγάγουν διαδικασίες που έχουν ως στόχο την απόκτηση, την τροποποίηση και την αποδόμηση αντιλήψεων, στάσεων και πρακτικών μέσα στην κοινωνική πραγματικότητα, μέσα σε ένα διδακτικό περιβάλλον που επιτρέπει τη συμμετοχή, την επιλογή και την απόφαση. [...] Ο εκπαιδευτικός, σε συνεργασία με τους μαθητές, οργανώνει το περιβάλλον με στόχο οι μαθητές να μάθουν μέσα σε αυτό να δρουν, να επικοινωνούν και να συμμετέχουν ως ενεργά υποκείμενα, ως πολίτες της πόλης και όχι απλά να δέχονται την επίδραση του εκπαιδευτικού μέσα από προεπιλεγμένους αυστηρά στόχους περιεχόμενα και πρακτικές» (Κοσσυβάκη, 2003, 29-30).

Η αρχαία ελληνική τραγωδία ως κείμενο και διδακτικό αντικείμενο προσφέρεται για την εφαρμογή των πρακτικών που αναφέρθηκαν, καθώς αποτελεί ένα σύνθετο, «ξεχωριστό και συναρπαστικό γραμματειακό είδος της αρχαίας ελληνικής λογοτεχνίας που συνδυάζει, σε ενιαίο θέαμα ή ανάγνωσμα, τις τέχνες του λόγου, της μουσικής, της όρχησης και της σκηνογραφίας με τη δράση επί σκηνής των υποκριτών που υποδύονται τους ρόλους των ηρώων των δραματικών έργων»

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

(ΥΠΕΠΘ, 2008, 38). Το δράμα μεταφέρει, επίσης, το ιστορικό και κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο, τόσο της εποχής κατά την οποία εξελίσσεται ο μύθος, όσο και της περιόδου που γράφτηκε. Οι μαθητές μπορούν, μέσω των διαδικασιών που προτείνονται, να δραστηριοποιηθούν ενεργά και να στοχαστούν δημιουργικά πάνω στα σημαντικά θέματα που θα απασχολήσουν τη διδασκαλία.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις πρότυπα, στάσεις ζωής

Επιδιώκεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να γνωρίσουν πώς οι κοινωνικές και οικογενειακές συνθήκες της εποχής αντανακλώνται στο δράμα και να τις συγκρίνουν με αντίστοιχες σύγχρονες. Συγκεκριμένα να διαπιστώσουν:
 - τη θέση της γυναίκας,
 - τον ρόλο της θρησκείας
- Να αναγνωρίσουν τον ρόλο της πολιτικής (ή και άλλων μορφών) εξουσίας τότε και σήμερα. Συγκεκριμένα, να αναζητήσουν:
 - τις αιτίες, τους τρόπους και το τίμημα της αμφισβήτησης και της αντίστασης στην εξουσία
 - τη σημασία της θυσίας και την καταξίωση που τυχόν προσφέρει
 - τα ιδανικά για τα οποία αγωνίζονται οι άνθρωποι.
- Να γνωρίσουν άλλες εκδοχές και χρήσεις του μύθου από μεταγενέστερους, λογοτέχνες και μη.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Επιδιώκεται οι μαθητές/ μαθήτριες:

- Να επικοινωνήσουν με το αρχαίο κείμενο, να ξεπεράσουν φόβους που προέρχονται από προηγούμενες, τυχόν αρνητικές, αναγνωστικές εμπειρίες και

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

πιθανόν να επανακαθορίσουν τη στάση τους απέναντι στην αρχαία ελληνική γραμματεία.

- Να εκτιμήσουν τη ρητορική των ηρώων, τα επιχειρήματά τους και τη λειτουργία τους στον θεατρικό λόγο.
- Να αποτιμήσουν τον ρόλο του λεξιλογίου, της γνωμολογίας και των λοιπών εκφραστικών τρόπων και σχημάτων λόγου.
- Να προβληματιστούν σχετικά με την εκφορά του λόγου στο θέατρο, τη γλώσσα του σώματος και του προσώπου.
- Να γνωρίσουν τα κειμενικά είδη της αρχαίας ελληνικής τραγωδίας και της θεατρικής κριτικής, το τυπικό και τον ρόλο του καθενός.

Γραμματισμοί

Επιδιώκεται οι μαθητές/ μαθήτριες:

- Να ασκηθούν στη μετάφραση αρχαίου κειμένου, να προσεγγίσουν άλλες μεταφραστικές εκδοχές του και να εκφράσουν τις απόψεις τους για αυτές.
- Να ασκηθούν στην κατανόηση, στη συζήτηση, στην ανταλλαγή απόψεων και στην παραγωγή προφορικού ή γραπτού λόγου (με αφορμή τα θέματα που τίθενται στην τραγωδία ή σε άλλου είδους κείμενα σχετικά με αυτά).
- Να κρίνουν και να αξιολογούν θέσεις και απόψεις.
- Να επανεκτιμήσουν τον ρόλο των σύγχρονων εξουσιαστικών μηχανισμών, ώστε να κατανοούν τον τρόπο δράσης τους και να τους αντιμετωπίζουν αναλόγως.
- Να εξοικειωθούν με την παραγωγή και κατανόηση κειμένων που ενσωματώνουν τις νέες τεχνολογίες, αλλά και να διαμορφώσουν κριτική στάση απέναντι σε αυτά.
- Να εκφράσουν τις απόψεις τους για το αρχαίο θέατρο και τον ρόλο του στην εποχή μας.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Διδακτικές πρακτικές

-

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Η τραγωδία του Σοφοκλή «Αντιγόνη» διδάσκεται για πολλά χρόνια στο λύκειο και θεωρείται ως ένα από τα πιο παραδοσιακά διδακτικά αντικείμενα. Παραδοσιακός είναι τις περισσότερες φορές και ο τρόπος προσέγγισης του κειμένου και του ιδεολογικού φορτίου που μεταφέρει. Η αντιμετώπιση αυτή συχνά οδηγεί σε καθιερωμένα, πεπαλαιωμένα όσο και ανιαρά σχήματα και «αναμφισβήτητες» παραδοχές, μέσα στο ευρύτερο πλαίσιο του διδακτισμού και της φρονηματιστικής χρήσης των αρχαίων κειμένων, ενώ η θεατρική διάσταση του κειμένου αποσιωπάται και λησμονιέται. Το συγκεκριμένο σενάριο παραμένει κοντά στο κείμενο, αλλά προτείνει διαφορετικούς τρόπους ανάγνωσής του, προσπαθεί να προβάλλει τη θεατρικότητά του και να μεταφέρει στον σύγχρονο κόσμο τους προβληματισμούς του, ώστε να αποκτήσουν νόημα για τους μαθητές.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Οι δραστηριότητες που προτείνονται από το σενάριο σχετίζονται με πολλούς τρόπους με τα ισχύοντα στο σχολείο. Το σενάριο ακολουθεί την ενότητα του Αναλυτικού Προγράμματος της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας και, με βάση αυτή, επεκτείνει το πεδίο δράσης των μαθητών, αξιοποιώντας τις δυνατότητες των νέων τεχνολογιών.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Μέσω της αξιοποίησης των ΤΠΕ οι μαθητές/ μαθήτριες:

- Συνεργάζονται για την παραγωγή κειμενικού και άλλου ψηφιακού υλικού.
- Διαβάζουν τις απόψεις των συμμαθητών τους, τις σχολιάζουν και καταλήγουν σε συμπεράσματα.
- Παρακολουθούν βίντεο θεατρικών παραστάσεων.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- Μεταφράζουν από κοινού αρχαίο κείμενο στη νέα ελληνική και συγκρίνουν τις μεταφράσεις τους με εκείνες δόκιμων μεταφραστών.
- Έρχονται σε επαφή και αξιοποιούν δημιουργικά κείμενα διαφόρων ειδών.
- Εκμεταλλεύονται τις δυνατότητες της σύγχρονης τεχνολογίας.
- Καλλιεργούν τον πληροφορικό και κριτικό γραμματισμό.

Κείμενα (

Κείμενα σχολικών εγχειριδίων

Σοφοκλέους, *Τραγωδία Β΄ Λυκείου Γενικής Παιδείας*: [«Αντιγόνη»](#)

Κείμενα εκτός σχολικών εγχειριδίων

[Σοφοκλής, «Αντιγόνη» στ. 1-99](#). Στο *Sophoclis Fabulae*. 1967. Ed. A. C. Pearson. Oxford Clarendon Press.

-Σοφοκλής, «Αντιγόνη», στ. 1-99, [μετάφραση Ι. Ν. Γρυπάρη](#). Στο *Οι τραγωδίες του Σοφοκλέους Ι: Αντιγόνη, Ηλέκτρα, Αίας, Τραχίνια*. [χ.χ.]. Αθήνα: Βιβλιοπωλείον της «Εστίας».

Υποστηρικτικό/εκπαιδευτικό υλικό

Βίντεο

[Απόσπασμα 1](#) και [Απόσπασμα 2](#) από την «Αντιγόνη» του Σοφοκλή, Εθνικό Θέατρο 2002, μετάφραση: Νίκου Παναγιωτόπουλου, σκηνοθεσία: Νικαίτης Κοντούρη [πηγή: Ψηφιοποιημένο Αρχείο Εθνικού Θεάτρου - YouTube].

[«Επτά επί Θήβας»](#) του Αισχύλου, Θέατρο Μοσχοποδίου Θήβας 1982, μετάφραση, σκηνοθεσία, κοστούμια: Γιάννης Τσαρούχης [πηγή: YouTube].

[«Οιδίπους τύραννος»](#) του Σοφοκλή, Εθνικό Θέατρο 1974, μετάφραση: Φώτος Πολίτης, σκηνοθεσία: Τάκης Μουζενίδης [πηγή: YouTube].

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

[«Οιδίπους τύραννος»](#) του Σοφοκλή, Εθνικό Θέατρο 2000, μετάφραση-σκηνοθεσία:

Βασίλης Παπαβασιλείου [πηγή: Ψηφιοποιημένο Αρχείο Εθνικού Θεάτρου].

[«Τι είναι τα ανθρώπινα δικαιώματα.»](#) (βιντεοσκοπημένη συνέντευξη) [πηγή: YouTube].

Τραγούδια / Ηχητικά αποσπάσματα

[«Δανεικά ιδανικά»](#) Μουσική / Στίχοι / Εκτέλεση: Κουρτίδου Σοφία, Hidden Track Records, 2012 [πηγή: YouTube].

Ιστοσελίδες

Βιτζηλαίος Βαγγέλης, [«Η σύγκρουση των πολιτισμών είναι εδώ»](#), ηλεκτρονική εφημερίδα “Newpost”, 24/09/2012.

[Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων](#) [πηγή: Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης των Ηνωμένων Εθνών].

Παγιατάκης Σπύρος, [«Ένας Κρέοντας γεμάτος μυστήριο»](#), εφημ. «Η Καθημερινή», 12/08/2001.

Διδακτική πορεία / στάδια /φάσεις

Α΄ Φάση (1^η διδακτική ώρα):

Οι δραστηριότητες όλων των διδακτικών ωρών πραγματοποιήθηκαν στο εργαστήριο πληροφορικής..

Ο καθηγητής αναφέρθηκε στους στίχους που προηγούνται της ενότητας, στους οποίους η Αντιγόνη έχει γνωστοποιήσει το διάταγμα του Κρέοντα και στο τέλος του μονολόγου της έχει ανακοινώσει με αινιγματικό τρόπο στην Ισμήνη ότι με τη στάση της θα αποδείξει ότι είναι συνεπής στις υποχρεώσεις που πηγάζουν από την ευγενική της καταγωγή ή όχι.

Αφόρμηση

Ο διδάσκων ρώτησε τους μαθητές σχετικά με τις λεπτομέρειες του διατάγματος του Κρέοντα και τα στοιχεία της προηγούμενης ενότητας που φανερώνουν τη θέση που κρατά η Αντιγόνη στην απόφαση αυτή. Στη συνέχεια, αναφέρθηκε στους στίχους

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

όπου περιγράφεται η προκλητική συμπεριφορά της Αντιγόνης προς την Ισμήνη, και τους ρώτησε σε τι κατά τη γνώμη τους συνίσταται αυτή και ποια αναμένουν να είναι η αντίδραση της Ισμήνης.

Οι μαθητές μίλησαν για την αρνητική στάση της Αντιγόνης στο διάταγμα, η οποία φαίνεται από τις αναφορές της στις νεκρικές τιμές στον Ετεοκλή και στην ατίμωση του νεκρού Πολυνείκη και από τη διαφοροποίηση της ίδιας με τη φράση «λέγω γὰρ κάμει» .

Στη συνέχεια κάθε μαθητής άνοιξε το δικό του Φύλλο Εργασίας, στον ιστοχώρο pplm.pbworks.com, που είχε δημιουργηθεί από τον καθηγητή, το οποίο περιλάμβανε τα εξής:

Φύλλο Εργασίας (για κάθε μαθητή χωριστά)

1. Ανοίξτε την ιστοσελίδα με [το κείμενο](#) της «Αντιγόνης» και εντοπίστε τους στίχους 39-48.

Ο καθηγητής διάβασε τους στίχους 39-48 με τη στιχομυθία των δύο κοριτσιών και ζήτησε από τους μαθητές να απαντήσουν στις ερωτήσεις που ακολουθούν::

1. Τι προτείνει η Αντιγόνη στην Ισμήνη;
2. Πώς αντιδρά στην πρόταση η Ισμήνη και τι επικαλείται;

Οι μαθητές απάντησαν σχετικά.

2. Σημειώστε τις λέξεις/φράσεις που σας δυσκολεύουν περισσότερο στην κατανόηση και, στη συνέχεια, ανοίξτε από την ίδια ιστοσελίδα τη [μετάφραση του Ι. Ν. Γρυπάρη](#). Διαβάστε από τη μετάφραση του αποσπάσματος και σημειώστε πώς αποδίδονται; Αναμένεται να επισημανθούν οι λέξεις/φράσεις: *ταλαΐφρον, λύουσ' ἄν εἶθ' ἄπτουσα, ξυμπονήσεις, κινδύνευμα, κουφιείς, ἀπόρρητον πόλει, σχετλία, Κρέοντος ἀντειρηκότος, οὐδέν μετά (=μέτεστιν) αὐτῷ εἶργειν με τῶν ἐμῶν.*

3. Σημειώστε ποια θέματα θίγονται, κατά τη γνώμη σας, στην ενότητα αυτή.

Οι μαθητές αναφέρθηκαν στην απόφαση της Αντιγόνης να παραβεί τη διαταγή, στην έκκληξη της Ισμήνης και τη διαφαινόμενη ουδετερότητά της και στην επίκληση από την Ισμήνη της απαγόρευσης της ταφής από τον Κρέοντα. Έγινε σύντομη συζήτηση επί των θεμάτων αυτών.

Στη συνέχεια, οι μαθητές χωρίστηκαν σε τρεις ομάδες και στα μέλη κάθε ομάδας δόθηκε ως άσκηση για το σπίτι η εξής:

Να ανοίξετε στο σπίτι τον ιστοχώρο του μαθήματος και στη σελίδα της ομάδας σας να γράψετε τις απόψεις σας.

ΟΜΑΔΑ Α:

Ελάτε στη θέση της Αντιγόνης και υποστηρίξτε με επιχειρήματα την απόφασή της.

ΟΜΑΔΑ Β:

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ελάτε στη θέση της Ισμήνης και υποστηρίξτε με επιχειρήματα την απόφασή της.

ΟΜΑΔΑ Γ:

Να αναφέρετε τρεις περιπτώσεις από τη σύγχρονη ζωή, στις οποίες (οποιασδήποτε μορφής) εξουσία λειτουργεί ως κατασταλτικός μηχανισμός. Ποια είναι η στάση σας απέναντι στην εξουσία, όταν λειτουργεί με αυτόν τον τρόπο, στις συγκεκριμένες περιπτώσεις;

Β' Φάση (2^η διδακτική ώρα)

Παρουσιάστηκαν στην ολομέλεια του τμήματος τα αρχεία παρουσιάσεων που δημιούργησε κάθε ομάδα και αξιολογήθηκαν/ συμπληρώθηκαν από τις άλλες ομάδες και τον καθηγητή.

Στη συνέχεια οι μαθητές άνοιξαν την ιστοσελίδα με [το κείμενο](#) της «Αντιγόνης» και εντόπισαν τους στίχους 49-57, οι οποίοι και διαβάστηκαν από τον καθηγητή. Ζητήθηκε από τους μαθητές να απαντήσουν προφορικά στις εξής ερωτήσεις:

1. Σε ποια χρονική βαθμίδα αναφέρονται οι στίχοι 49-57;
2. Σε ποια πρόσωπα και γεγονότα αναφέρονται αντιστοίχως οι στίχοι 49-52, 53-54 και 55-57;
3. Πώς μεταβαίνει η Ισμήνη σε άλλη χρονική βαθμίδα;

Οι μαθητές διαπίστωσαν ότι οι στίχοι 49-57 αναφέρονται στο προδραματικό παρελθόν. Όσον αφορά τα πρόσωπα, οι στίχοι 49-52 αναφέρονται στον Οιδίποδα, οι 53-54 στην Ιοκάστη και οι 55-57 στα δύο αδέρφια (Ετεοκλή και Πολυνείκη).

Για να κατανοηθούν καλύτερα τα γεγονότα στα οποία αναφέρεται η Ισμήνη και να έρθουν οι μαθητές σε επαφή με νεότερες θεατρικές παραστάσεις, μίας άλλης τραγωδίας του Σοφοκλή και μίας του Αισχύλου, προβλήθηκαν στον διαδραστικό πίνακα τα παρακάτω αποσπάσματα, αφού ζητήθηκε να προσέξουν τα παιδιά τόσο τη μετάφραση, όσο και ειδικότερα θέματα που αφορούν τη θεατρική απόδοση των κειμένων:

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

1. [Απόσπασμα](#) από την παράσταση του «Οιδίποδα τυράννου» του Σοφοκλή, που δόθηκε από το Εθνικό Θέατρο το 1974, σε μετάφραση του Φώτου Πολίτη και σκηνοθεσία του Τάκη Μουζενίδη. Συγκεκριμένα, προβάλλουμε από την Έξοδο της τραγωδίας την αφήγηση του Εξάγγελου και την εμφάνιση του τυφλωμένου Οιδίποδα. δηλαδή τις σκηνές που βρίσκονται μεταξύ του χρονικού διαστήματος 1.05'.36'' και 1.12'.50''.
2. Το ίδιο [απόσπασμα](#) από την παράσταση του Εθνικού Θεάτρου το 2000, σε μετάφραση και σκηνοθεσία του Βασίλη Παπαβασιλείου. Από την επιλογή «Τέταρτο Στάσιμο-Έξοδος», προβάλλουμε τις σκηνές μεταξύ του χρονικού διαστήματος 4'.30'' και 12'.36''.
3. [Απόσπασμα](#) από την παράσταση των «Επτά επί Θήβας» του Αισχύλου, που ανέβηκε το 1982 από τον Γιάννη Τσαρούχη. Προβάλλουμε τη σκηνή με τον Άγγελο να ανακοινώνει στο Χορό το θάνατο του Ετεοκλή και του Πολυνείκη (μεταξύ του χρονικού διαστήματος 1.01'.41'' και 1.03'.28'').

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Το **Φύλλο Εργασίας** που δόθηκε, για να συμπληρωθεί από κάθε μαθητή στο σπίτι, επειδή δεν επαρκεί ο χρόνος στην τάξη, περιλάμβανε τα εξής:

1. Σημειώστε τρία στοιχεία που σας εντυπωσίασαν από τις σκηνές που παρακολούθησατε.
2. Σημειώστε τα συναισθήματα που αισθανθήκατε κατά την παρακολούθηση των αποσπασμάτων.
3. Ποια είναι, κατά τη γνώμη σας, τα στοιχεία εκείνα που καθιστούν τον Οιδίποδα τραγικό ήρωα;
4. Να συγκρίνετε τα αποσπάσματα από τις δύο παραστάσεις της τραγωδίας «Οιδίπους τύραννος». Ποιες διαφορές παρατηρήσατε ως προς τη μετάφραση, την εκφορά του λόγου και τη γενικότερη εικόνα των δύο παραστάσεων; Να κάνετε έναν σύντομο κριτικό σχολιασμό των σκηνών της παράστασης που σας άρεσε λιγότερο.
5. Διαβάστε τη δεύτερη υποενότητα του μονολόγου της Ισμήνης (στ. 58-68) και προσπαθήστε να εντοπίσετε τη χρονική βαθμίδα στην οποία κινείται σε αυτήν η Ισμήνη.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Γ' Φάση: 3^η διδακτική ώρα

Διαβάστηκαν ενδεικτικά απαντήσεις στα ερωτήματα της προηγούμενης ώρας και οι μαθητές χωρίστηκαν σε τέσσερις ομάδες και άνοιξαν Φύλλο Εργασίας που περιέχει το κείμενο των στίχων 58-77. Ζητείται από τις δύο πρώτες ομάδες να γράψουν, με τη βοήθεια λεξιλογίου, που υπάρχει στο ίδιο Φύλλο, τη δική τους μετάφραση/ απόδοση για τους στίχους 58-68 και από τις άλλες δύο τη μετάφραση/ απόδοση των στίχων 69-77. Ο καθηγητής τόνισε ότι τα παιδιά μπορούσαν να κάνουν τις δικές τους επιλογές στη μετάφραση/ απόδοση του κειμένου και ότι δεν θα πρέπει να αισθάνονται δεσμευμένοι αλλά ελεύθεροι να αποδώσουν το κείμενο, όπως πιστεύουν καλύτερα.

Η μεταφραστική διαδικασία ανέλωσε ολόκληρη τη διδακτική ώρα.

4η διδακτική ώρα

Οι μεταφραστικές απόπειρες των μαθητών διαβάστηκαν, διορθώθηκαν αστοχίες και αποδόθηκαν «θεατρικά» από δύο μέλη κάθε ομάδας στην ολομέλεια της τάξης. Διαβάστηκαν επίσης [οι μεταφράσεις](#) του αντίστοιχου κειμένου από την ιστοσελίδα της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα:

Ακολούθησε συζήτηση που αφορούσε τα εξής θέματα:

- Τη διαδικασία που ακολούθησαν κατά τη μετάφραση, τις δυσκολίες που, τυχόν, συνάντησαν.
- Τη διαφορετική απόδοση σημείων του κειμένου από τους ίδιους και τους δόκιμους μεταφραστές.
- Τις διαφορές των «σχολικών» από τις «μη σχολικές» μεταφράσεις.
- Τη σχέση της μετάφρασης με το πρωτότυπο κείμενο.

Ανακοινώθηκε στους μαθητές η εξής ομαδική εργασία και συγκροτήθηκε ομάδα εργασίας, για να την πραγματοποιήσει:

Η Αντιγόνη αγωνίζεται, μεταξύ άλλων, για το ανθρώπινο δικαίωμά της να θάψει τον αδελφό της. Υπάρχουν ανθρώπινα δικαιώματα που καταπατούνται στη σύγχρονη

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

κοινωνία από την κυρίαρχη (οικονομική και πολιτική) εξουσία; Ποια θέση σκέφτεστε να πάρετε ως νέοι άνθρωποι και πώς να αντιμετωπίσετε το συγκεκριμένο θέμα;

Για να απαντήσετε δείτε το το σχετικό βίντεο [«Τι είναι τα ανθρώπινα δικαιώματα.»](#) και διαβάστε τον [σύντομο κατάλογο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων](#) σύμφωνα με τη σχετική διακήρυξη του ΟΗΕ.

Δημιουργήστε το δικό σας ψηφιακό υλικό για το θέμα. Το υλικό θα προβληθεί με την ολοκλήρωση του σεναρίου.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Δ' Φάση

5η και 6η διδακτική ώρα

Δόθηκε στους μαθητές το Φύλλο Εργασίας της ομάδας τους.

ΟΜΑΔΑ Α

1. Διαβάστε δύο αποσπάσματα από την ποιητική συλλογή του Γιάννη Ρίτσου «Ισμήνη» (διατίθενται στο Wiki). Πώς χειρίζεται το συγκεκριμένο μύθο ο ποιητής και ποια χαρακτηριστικά των πρωταγωνιστριών του προβάλλει;
2. Να διαβάσετε τρεις από τις κριτικές για την παράσταση της «Αντιγόνης», που δόθηκε το 2001 από το Σύγχρονο Θέατρο της Αθήνας, σε σκηνοθεσία Γιώργου Κιμούλη. Οι δύο πρώτες κριτικές διατίθενται στο Wiki και η τρίτη βρίσκεται στην [ιστοσελίδα της εφημερίδας «Η Καθημερινή»](#).

Στη συνέχεια

- α) να εντοπίσετε τις πληροφορίες και τις απόψεις για το έργο, που περιέχονται στις κριτικές
- β) να επισημάνετε τα θέματα με τα οποία ασχολούνται οι κριτικοί. Ποιες γνώμες εκφράζουν;
- γ) να σχολιάσετε τις διαφορετικές κρίσεις που διατυπώνονται. Ποια κριτική πιστεύετε ότι θα σας επηρέαζε περισσότερο και γιατί;

ΟΜΑΔΑ Β

1. Ο μονόλογος της Ισμήνης μπορεί να θεωρηθεί ως ένας ολοκληρωμένος συμβουλευτικός ρητορικός λόγος.

α) Να κατατάξετε τα επιχειρήματα στις στήλες που ακολουθούν

A. Επιχειρήματα που στοχεύουν στο συναίσθημα	B. Επιχειρήματα που βασίζονται στη λογική

β) Στο λόγο της η Ισμήνη χρησιμοποιεί αρκετές γνωμολογικές φράσεις. Ποιος είναι ο ρόλος τους, κατά τη γνώμη σας;

γ) Θεωρείτε τα επιχειρήματα της Ισμήνης πειστικά ή όχι και γιατί;

2. Να διαβάσετε τρεις από τις κριτικές για την παράσταση της «Αντιγόνης», που δόθηκε το 2001 από το Σύγχρονο Θέατρο της Αθήνας, σε σκηνοθεσία Γιώργου Κιμούλη. Οι δύο πρώτες κριτικές διατίθενται στο Wiki και η τρίτη βρίσκεται στην [ιστοσελίδα της εφημερίδας «Η Καθημερινή»](#).

Στη συνέχεια

- α) να εντοπίσετε τις πληροφορίες και τις απόψεις για το έργο, που περιέχονται στις κριτικές
- β) να επισημάνετε τα θέματα με τα οποία ασχολούνται οι κριτικοί. Ποιες γνώμες εκφράζουν;

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- γ) να σχολιάσετε τις διαφορετικές κρίσεις που διατυπώνονται. Ποια κριτική πιστεύετε ότι θα σας επηρέαζε περισσότερο και γιατί;

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΟΜΑΔΑ Γ

1. Δείτε το βίντεο-κλιπ του τραγουδιού [«Δανεικά ιδανικά»](#). Σχολιάστε σε ένα κείμενο δέκα γραμμών τη βασική αντίφαση που τονίζει, σε σχέση με τα διαχρονικά(;) μηνύματα που προβάλλονται μέσα από την τραγωδία που μελετάμε. Η προβολή του βίντεο θα γίνει ταυτόχρονα για όλες τις ομάδες.

2. Να διαβάσετε τρεις από τις κριτικές για την παράσταση της «Αντιγόνης», που δόθηκε το 2001 από το Σύγχρονο Θέατρο της Αθήνας, σε σκηνοθεσία Γιώργου Κιμούλη. Οι δύο πρώτες κριτικές διατίθενται στο Wiki και η τρίτη βρίσκεται στην [ιστοσελίδα της εφημερίδας «Η Καθημερινή»](#).

Στη συνέχεια

- α) να εντοπίσετε τις πληροφορίες και τις απόψεις για το έργο, που περιέχονται στις κριτικές
- β) να επισημάνετε τα θέματα με τα οποία ασχολούνται οι κριτικοί. Ποιες γνώμες εκφράζουν;
- γ) να σχολιάσετε τις διαφορετικές κρίσεις που διατυπώνονται. Ποια κριτική πιστεύετε ότι θα σας επηρέαζε περισσότερο και γιατί;

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΟΜΑΔΑ Δ

1. Το δράμα αυτό του Σοφοκλή παραστάθηκε σε μια εποχή που στην Αθήνα αμφισβητούνταν έντονα οι παραδοσιακές αξίες και η θρησκευτική πίστη. Με ποιο τρόπο πιστεύετε ότι η τραγωδία σχετίζεται με το θέμα αυτό και ποια θέση φαίνεται να παίρνει ο ποιητής της; Ποιο ρόλο της θρησκευτικής πίστης στην εποχή μας παρουσιάζει το άρθρο [«Η σύγκρουση των πολιτισμών είναι εδώ»](#);
3. Να διαβάσετε τρεις από τις κριτικές για την παράσταση της «Αντιγόνης», που δόθηκε το 2001 από το Σύγχρονο Θέατρο της Αθήνας, σε σκηνοθεσία Γιώργου Κιμούλη. Οι δύο πρώτες κριτικές διατίθενται στο Wiki και η τρίτη βρίσκεται στην [ιστοσελίδα της εφημερίδας «Η Καθημερινή»](#).

Στη συνέχεια

- α) να εντοπίσετε τις πληροφορίες και τις απόψεις για το έργο, που περιέχονται στις κριτικές
- β) να επισημάνετε τα θέματα με τα οποία ασχολούνται οι κριτικοί. Ποιες γνώμες εκφράζουν;
- γ) να σχολιάσετε τις διαφορετικές κρίσεις που διατυπώνονται. Ποια κριτική πιστεύετε ότι θα σας επηρέαζε περισσότερο και γιατί;

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ε' Φάση

7η διδακτική ώρα

Ανακοινώθηκαν τα αποτελέσματα των εργασιών των ομάδων και έγινε αξιολόγησή τους. Οι περισσότερες ομάδες είχαν εργαστεί με συνέπεια και τα παραχθέντα αποτελέσματα ήταν αρκετά ικανοποιητικά για τις περισσότερες εργασίες, μερικές από τις οποίες ήταν αρκετά απαιτητικές.

8η διδακτική ώρα

Προβλήθηκε και αξιολογήθηκε το υλικό της εργασίας για το σπίτι που δόθηκε την 3η διδακτική ώρα. Το αποτέλεσμα που παράχθηκε ήταν απλώς ένα αρχείο παρουσίασης που αναφέρεται γενικά στα ανθρώπινα δικαιώματα, σύμφωνα με τις διεθνείς συμβάσεις. Η συγκεκριμένη δραστηριότητα δεν είχε τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Προβλήθηκε σε βίντεο ο πρόλογος της τραγωδίας από την παράσταση του Εθνικού Θεάτρου το 2002, σε σκηνοθεσία Νικαίτης Κοντούρη και μετάφραση Νίκου Παναγιωτόπουλου. [[απόσπασμα 1](#) και [απόσπασμα 2](#): η σκηνή του χρονικού διαστήματος μεταξύ 7'.15'' και 15'.20''].

Ακολούθησε συζήτηση για το κατά πόσο παρουσιάζει ενδιαφέρον το ανέβασμα και η παρακολούθηση παραστάσεων αρχαίου δράματος στην εποχή μας, την επικαιρότητά του και τον ρόλο του.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Τα Φύλλα Εργασίας περιέχονται στην παρουσίαση του σεναρίου.

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Μέρη του συγκεκριμένου σεναρίου θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν στο πλαίσιο της διδασκαλίας άλλων μαθημάτων, όπως η δραστηριότητα που αφορά τη σύγκριση με τα αποσπάσματα από την ποιητική συλλογή του Γ. Ρίτσου (Νεοελληνική Λογοτεχνία) ή η μελέτη των κριτικών για την ίδια παράσταση (Νεοελληνική Γλώσσα,

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ενότητα [Παρουσίαση - Κριτική](#)). Μπορούν, επίσης, τμήματα του σεναρίου να αφαιρεθούν, όπως η δραστηριότητα για τα ανθρώπινα δικαιώματα, που φάνηκε να είναι χρονοβόρα και απαιτούσε επιπλέον τεχνολογικές δεξιότητες από τους μαθητές. Τα προϊόντα που θα παραχθούν μπορούν να αναρτηθούν σε ιστολόγιο, Wiki ή στην ιστοσελίδα του σχολείου.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Οι μαθητές που εφάρμοσαν το συγκεκριμένο σενάριο δεν είχαν καμία προηγούμενη σχετική εμπειρία. Έτσι, κάποιοι καθυστέρησαν να προσαρμοστούν στο ηλεκτρονικό περιβάλλον (Wiki) , δεν είχαν δεξιότητες γρήγορης γραφής και για τους λόγους αυτούς καθυστερούσαν.

Μικρό πρόβλημα άρνησης παρουσιάστηκε κατά την αρχή της μεταφραστικής διαδικασίας, όταν μία μαθήτρια ισχυρίστηκε ότι δεν καταλάβαινε τίποτα από το αρχαίο κείμενο, παρά την ύπαρξη λεξιλογίου. Με τον κατάλληλο χειρισμό, στο πλαίσιο της ομάδας, το πρόβλημα λύθηκε και η απόδοση της συγκεκριμένης ομάδας στη μεταφραστική άσκηση ήταν ικανοποιητική.

Υπήρξαν, επίσης, ανησυχίες σχετικά με τη γραπτή εξέταση του μαθήματος. Κάποιοι μαθητές, επηρεασμένοι από την εξετασιοκεντρική λογική, αναρωτήθηκαν πώς θα είναι η γραπτή εξέταση του μαθήματος, εφόσον οι ίδιοι ασχολούνται με τα θέματα του σεναρίου. Τελικά, κατανόησαν και το πνεύμα και τη χρησιμότητα των δραστηριοτήτων με τις οποίες ασχολήθηκαν.

Όπως σημείωσα και προηγουμένως, μία από τις δραστηριότητες δεν είχε ικανοποιητικό αποτέλεσμα, κυρίως λόγω χρόνου και πίεσης των μαθητών από τις διάφορες ασχολίες τους.

Γενικότερα, όμως, όπως φάνηκε και από τη συζήτηση που έγινε με το τέλος της εφαρμογής του σεναρίου, όλοι αισθάνθηκαν ότι έκαναν κάτι διαφορετικό. Συγκεκριμένα, ασχολήθηκαν με πολλά κι ενδιαφέροντα θέματα, τα οποία δεν θα θίγονταν, αν ακολουθούνταν η παραδοσιακή προσέγγιση του αντικειμένου,

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

συνεργάστηκαν αρμονικά, στο πλαίσιο των ομάδων, και ασκήθηκαν σε ποικίλες δεξιότητες.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βρασίδης, Χ. & Σ. Ρετάλης 2005. «Ο σχεδιασμός και η ανάπτυξη υλικού διαδικτυακής μάθησης». Στο *Οι προηγμένες τεχνολογίες διαδικτύου στην υπηρεσία της μάθησης*, επιμ. Σ. Ρετάλης. Αθήνα: Καστανιώτης, 59-77

Δημητρακοπούλου, Α. 1998. «Σχεδιάζοντας εκπαιδευτικά λογισμικά – Από τις εμπειρικές προσεγγίσεις στη διεπιστημονική θεώρηση», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, 100 & 101, , σσ. 114-123 & 95-103

Kalantzis, M. & B. Core 2001. «Πολυγραμματισμοί». Στο *Εγκυκλοπαιδικός Οδηγός για τη Γλώσσα*, επιμ. Α.-Φ. Χριστίδης. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, 214-216

http://www.greek-language.gr/greekLang/studies/guide/thema_e2/index.html

Κοσσυβάκη, Φ. 2003. *Εναλλακτική Διδακτική. Προτάσεις για τη Μετάβαση από τη Διδακτική του Αντικειμένου στη Διδακτική του Ενεργού Υποκειμένου*. Αθήνα: Gutenberg

Κουτσογιάννης, Δ. 2007. *Πρακτικές ψηφιακού γραμματισμού νέων εφηβικής ηλικίας και (γλωσσική) εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/studies/ict/teens/index.html [20.11.2012]

Τσάφος, Β. 2004. *Η διδασκαλία της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας και Γλώσσας. Για μια εναλλακτική μαθητεία στον αρχαίο κόσμο*. Αθήνα: Μεταίχμιο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΥΠΕΠΘ - Παιδαγωγικό Ινστιτούτο 2008. *Οδηγίες για τη διδασκαλία των φιλολογικών μαθημάτων στο Ενιαίο Λύκειο (Σχολικό έτος 2008-09)*. Αθήνα: ΟΕΔΒ